

Een terugblik op de besluitvorming rond de sluiting van basisschool Joppensz

Het college van bestuur en de oudergeleding van de MR in gesprek

Aan het eind van schooljaar 2022-2023 heeft basisschool Joppensz in Leiden helaas haar deuren definitief moeten sluiten. De sluiting doet pijn bij alle betrokkenen: leerlingen, ouders, schoolleiding en het college van bestuur van SCOL. Sluiting was onontkoombaar. Alle leerlingen van groep 1 tot en met 7 zijn schooljaar 2022-2023 gestart op een andere basisschool. De leerlingen van groep 8 hebben hun basisschool afgemaakt op Joppensz.

De sluiting had een lange aanloop. Op het moment dat groep 8 richting de laatste schoolweek gaat en de voorbereidingen van het afscheid in volle gang zijn, kijken de ouders van de huidige medezeggenschapsraad van Joppensz (Stefan Teske en Natascha de Waal) en het college van bestuur van SCOL (Harry van Alphen en Reinier van de Wal) terug op het proces van besluitvorming en sluiting, om vervolgens gezamenlijk te komen tot een afronding.

Een complex en emotioneel proces

Op de vraag wat het bestuur en ouders van de MR vooral bijblijft van het proces, benoemt iedereen de gecompliceerdheid ervan en de emoties. “Er was strijd”, vertelt Stefan. “En als ouder heb je verschillende petten op. Je moet je mening vormen, het bestuur adviseren en tegelijkertijd denk je: welke invloed heeft dit op *mijn* kinderen? In de situatie van Natascha en mij speelde de vraag niet of onze kinderen groep 8 konden afmaken op Joppensz. Dat kon. Maar ouders die een andere school moesten zoeken, zaten in een totaal ander traject.” Er waren niet alleen veel emoties, er werden ook aannames gedaan, positief en negatief. Ouders spraken vooral voormalige MR-leden aan op het schoolplein. Stefan: “Begrijpelijk, ouders moeten hun ongenoegen kwijt en willen hun kind beschermen. Maar het maakt het ook gecompliceerd om je rol in de MR goed te vervullen. Je zit met een gewetensvraagstuk waar heel veel bij komt kijken en dat de MR eigenlijk overvraagt. Dit is niet waarvoor je in de MR gaat. Er is heel veel tijd in gaan zitten, voor een aantal MR-leden ook in de vakanties.” Iets wat het college van bestuur beaamt en wat ook geldt voor de vorige oudergeleding, die in de voorjaarsvakantie hard had gewerkt aan een advies en regelingen. Ook maakte de coronacrisis het proces ingewikkeld. Reinier: “Je moet gezamenlijk rondom een vraagstuk gaan staan, zonder dat je elkaar gevangenhoudt in een voorgenomen besluit. Ik kan me voorstellen dat de coronatijd niet heeft geholpen om in verbinding te blijven.”

De lessen

Harry benoemt de les die het college van bestuur hieruit trekt: “We leren hiervan dat we de MR op tijd de ondersteuning moeten bieden die nodig is: expertise en ruggespraak. Wij als bestuur moeten de regie nemen op het proces door te structureren. Een advies formuleren is heel ingewikkeld en wordt steeds ingewikkelder, want er spelen vanuit verschillende hoeken emoties en belangen mee en je kunt niet voorzien wat er daarna nog bij komt. Er zijn heel veel verschillende perspectieven en belevingen”. Natascha geeft als voorbeeld: “Een groot aantal ouders heeft hoop gehouden door toezeggingen van het college van bestuur: ‘er is nog iets mogelijk’. Ik herinner me dat de sfeer op school op een gegeven moment heel erg in onbalans was.” Stefan: “Een mogelijke sluiting is een gezamenlijk probleem van het bestuur en de MR. Verbinding tussen de verschillende partijen is dus heel belangrijk. Is die er niet, dan komt er strijd. Voorkom dat je tegenover elkaar komt te staan. Bestuur en MR hebben samen de verantwoordelijkheid om aan die verbinding te bouwen”. Natascha: “Wat ik aan mensen die starten in de MR ook wil meegeven: zorg dat je van de vorige MR een debriefing krijgt, zodat je begrijpt in welke situatie je start. En houd contact met de vorige MR, zodat je dingen kunt navragen.”

Het moeilijkste aan een schoolsluiting is de boodschap aan je kind, daarover is iedereen het eens. “Gezien de kwaliteit die we niet meer konden garanderen, staan we wél achter het besluit”, aldus Harry, “maar het was ook voor ons emotioneel en niet makkelijk. Je doet vervolgens je best om een vangnet te bedenken, maar de praktijk is en blijft dat kinderen naar een andere school moeten. Daar komt bij dat we werden verrast door dingen die op school gebeurden maar die we niet hadden afgesproken. Dat was niet goed voor het vertrouwen in ons als bestuur.” “En toen was de geest uit de fles”, aldus Stefan.

Bij een schoolsluiting is het heel belangrijk om de procedure volgens de Wet op de medezeggenschap goed te doorlopen. De wet beschrijft de te nemen stappen en bevoegdheden van betrokken partijen en structureert zo het proces. Het bestuur beschouwt dit als een wijze les en wil hierin geen fouten meer maken. Harry: “We hadden te maken met ontwikkelingen die elkaar snel opvolgden: de vorige oudergeleding was teruggetreden, er lag een onderzoek waarin alle seinen wezen op sluiting en dan denk en handel je vanuit de beste bedoeling: we moeten ouders informeren en ze erbij betrekken. Dat leidde echter tot een tegengesteld effect: ouders kwamen juist met een pamflet voor een nieuw onderwijsconcept.” “Je ziet dan dat het proces van ratio en emotie door elkaar heen gaan lopen. Ook al doe je wat je doet met de beste bedoelingen”, aldus Reinier.

Het lijkt een open deur: duidelijk communiceren is heel belangrijk. Natascha: “Er zijn wel duidelijk momenten geweest waarop informatie anders is overgekomen bij ouders dan, zo bleek achteraf, bedoeld door het bestuur en dit is daardoor een eigen leven gaan leiden.” Harry herkent dit en heeft er ook een verklaring voor. “We wilden het goed doen en hebben advies ingewonnen bij een professionele externe partij. Die adviseerde ons een nieuw concept te ontwikkelen samen met de ouders, hiervoor de tijd te nemen en sowieso nog twee jaar onderwijs te garanderen. Als bestuur wil je het zorgvuldig doen, maar zelfs met de begeleiding van een gerenommeerde, externe partij zet je niet vanzelfsprekend de juiste stappen. Wat de communicatie voor ons als bestuur ook lastig maakte was dat de Wet op de medezeggenschap ons op bepaalde momenten beperkte in wat we wettelijk gezien mochten vertellen.” Vervolgens rolde het balletje naar de MR, want, zegt Natascha: “Dat kleurt dan weer de blik van mensen die dat niet zo willen zien en dat maakt het voor de MR niet makkelijker. Het was voor de MR laveren: hoe blijven we objectief en hoe geven we het goede advies? Rustig tot een advies komen, gaat niet meer. Vergeet niet dat sluiting voor de kinderen én voor de ouders een extra stressfactor is. ‘Help, de school gaat dicht! Wat nu?’ Je kind is er gewend en als ouder heb je er ook alles op ingericht, bijvoorbeeld qua werktijden, reistijd, enzovoorts. Het is echt heel ingrijpend. Belangrijk daarbij is dat het bestuur compassie toont in zijn communicatie en dat ontbrak nog wel eens. Dus toon compassie en blijf communiceren; dat is de enige optie. Neem de MR en ouders mee in de werkelijke situatie op school en blijf communiceren, ook als er geen andere mogelijkheid is dan een moeilijk besluit nemen.” Stefan: “Volg de Wet op de medezeggenschap, niet alleen ‘omdat het moet’, maar ook echt vanuit de overtuiging dat je het besluit samen moet dragen. Het voorkomt ook dat mensen met hun hakken in het zand gaan staan.”

Het laatste jaar op Joppensz

In heel korte tijd, drie weken, is het gelukt om voor de kinderen van groep 1 tot en met 7 een andere school te vinden. Binnen of buiten SCOL en met medewerking van andere schoolbesturen. Het bestuur is dankbaar dat de laatste leerlingen, groep 8, een fijn laatste jaar hebben gehad. “Al is het contrast met het jaar daarvoor ook wel wat wrang” aldus Stefan, “ze hebben het als laatste leerlingen eigenlijk alleen echt gemerkt bij het uitzwaaien bij het schoolreisje en bij de musical, geen publiek.” Natascha: “Het was eindelijk weer een normaal schooljaar, ook na een aantal jaren

pandemie. Er waren weinig issues, er was alleen wat echt belangrijk was. Groep 8 heeft echt een heel fijn laatste jaar gehad. Ik denk dat ze dit jaar wel iets meer dingen hebben gedaan dan ze anders hadden gedaan. Naast het harde werken ook het stukje ontspanning. De leerlingen zijn enorm gegroeid. Ik heb het idee dat ze op hun plek gaan komen in het VO, bij de opleiding die bij hen past. Dat is een fijne gedachte.”

Het college van bestuur besluit het gesprek met een woord van dank en een compliment aan Natascha en Stefan. “Jullie hebben veel energie gestoken in de gesprekken met ons, wat formeel niet had gehoeven, maar wat wij belangrijk vonden. Jullie hebben ook goed vinger aan de pols gehouden. Daarvoor zijn we jullie heel dankbaar.”